



Haarlem

Gemeente Haarlem

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

Raadsfractie
t.a.v. de fractie van D66

Datum 2 december 2014
Ons kenmerk 2014/449377
Contactpersoon A.L. van der Kraan
Doorkiesnummer 023-5114061
E-mail alkraan@haarlem.nl
Onderwerp art. 38 RvO betreffende Vermogenstoets in de bijstandswet

Geachte leden van de fractie van D66,

Op 20 oktober 2014 heeft u vragen gesteld ex art. 38 RvO betreffende Vermogenstoets in de bijstandswet. Met deze brief geven wij antwoord op uw vragen. Hieronder is uw vraag steeds cursief weergegeven waarna het antwoord van het college volgt. Voor een compleet beeld van de context voegen wij uw brief bij deze antwoordbrief.

Algemene toelichting

Het pensioengebouw in Nederland bestaat uit 3 pijlers:

- a. 1^e pijler AOW
- b. 2^e pijler pensioenvoorziening via de werkgever
- c. 3^e pijler hetgeen belanghebbende particulier regelt inzake pensioen.

Het grote verschil, met zelf geregelde financiële producten (uit de 3^e pijler) met het oogmerk pensioen, is dat deze vrijwillig worden afgesloten en er kan (redelijkerwijs) over beschikt worden. Pensioenvoorziening via de werkgever (2^e pijler) is verplicht en hierover kan, behoudens afkoop kleine pensioenen, niet redelijkerwijs beschikt worden.

Binnen de bijstandswet is geregeld welke inkomens- en vermogensbestanddelen worden aangemerkt als middel en dus meetellen met het vaststellen van het recht op bijstand. Er is geen beleidsvrijheid voor wat betreft het vermogen dat wordt opgebouwd in de derde pijler, dit vermogen telt mee bij het vaststellen van eventueel recht op een bijstandsuitkering.

- 1) *Welke grondslag hanteert de gemeente voor het vaststellen van de aanwezigheid van vermogen? Welke elementen of criteria spelen daarin wel en welke elementen of criteria spelen daarin geen rol?*

Antwoord: de grondslag is art 34 van de wet werk en bijstand (WWB), hierin is het vaststellen van het vermogen dwingend geregeld voor wat



betreft de algemene bijstand. Centrale termen hierbij zijn beschikken en redelijke wijs beschikken over vermogensbestandsdelen.

- 2) *Maakt de gemeente onderscheid tussen het pensioenvermogen van zelfstandigen en pensioenvermogen dat is opgebouwd door mensen in loondienst?*

Antwoord: Nee, zowel bij mensen in loondienst als bij zelfstandigen wordt het opgebouwde pensioen in de derde pijler beschouwd als vermogen waarover (redelijkerwijs) beschikt kan worden.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat het pensioen dat wordt opgebouwd in de tweede pijler als middel wordt gezien in de periode dat belanghebbende deze ten gelde maakt. Wanneer deze periode samenloopt met een periode van bijstand dan wordt dit pensioen als inkomen aangemerkt, een voorbeeld hiervan is iemand die onvoldoende AOW heeft opgebouwd en ook een pensioen in de 2e pijler, het totale inkomen wordt betrokken bij de vaststelling van het recht op bijstand en de hoogte hiervan. Pensioen opgebouwd bij werkgevers blijft ongemoeid, zolang iemand nog niet pensioengerechtigd is. Bij een zzp'er blijft op het moment van bijstandsaanvraag de pensioenopbouw niet ongemoeid. Deze ongelijkheid is aangekaart bij staatssecretaris Klijnsma.

- 3) *Op basis van welke regelgeving is het mogelijk dat ZZP'ers gevraagd worden hun opgebouwde pensioenvermogen aan te spreken?*

Antwoord: Voor alle mensen met opbouw van pensioen in de derde pijler geldt dat vermogen waarover belanghebbende (redelijkerwijs) beschikken over wordt betrokken bij het vermogen. Hierover is ook jurisprudentie beschikbaar van de Centrale Raad van Beroep zoals: CRvB 24-10-2006, nr. 05/7432 WWB of CRvB 26-10-2010, nr. 08/3224 WWB.

- 4) *Sinds wanneer doet Haarlem deze toets op pensioenvermogen en hoe vaak is het voorgekomen in Haarlem dat een zelfstandige werd gevraagd pensioenvermogen aan te spreken alvorens in aanmerking te komen voor een bijstandsuitkering?*

Antwoord: De toets op pensioenvermogen heeft een lange historie in de bijstandswet. De voorgangers van de WWB hielden hier ook al rekening mee. En sinds de inwerkingtreding van de WWB in 2004 wordt er op de huidige wetgeving getoetst. Hoe vaak deze toets voorkomt wordt niet apart geregistreerd, daarom kunnen wij u deze cijfers niet geven.



- 5) *Worden alleen zelfstandigen getoetst op de aanwezigheid van pensioenvermogen?*

Antwoord: nee, bij alle belanghebbende wordt eventuele pensioenopbouw in de derde pijler aangemerkt als vermogen waarover (redelijkerwijs) beschikt kan worden.

- 6) *Is het college van mening dat hier rechtsongelijkheid tussen zelfstandigen en mensen die hun pensioen opbouwden in loondienst?*

- a. *Zo ja, welke maatregelen stelt het college voor om dit te verbeteren?*
b. *Zo nee, waarom niet?*

Antwoord: Nee, er wordt geen onderscheid gemaakt tussen zelfstandigen en mensen in loondienst met betrekking tot pensioenopbouw in de derde pijler. Voor iedereen die in de derde pijler vermogen opbouwt of opgebouwd heeft, wordt dit vermogen meegenomen bij de berekening van het recht op bijstand. Er is geen beleidsvrijheid inzake vermogen, het college is niet bevoegd hiervoor maatregelen te treffen. Zie ook de algemene toelichting hierboven.

- 7) *Staatssecretaris Klijnsma heeft aangekondigd wettelijk te gaan regelen dat het toetsen op pensioenvermogen voor de bijstand onmogelijk wordt. Wethouder Langenacker heeft in de commissie desgevraagd door onze fractie aangegeven daarover mee te willen denken.*

- a. *Welke mogelijkheden zijn er in de periode totdat dit wettelijk onmogelijk is, coulant om te gaan met voorkomende gevallen?*

Antwoord: de vermogensbepalingen in de WWB zijn dwingend geregeld en biedt derhalve geen mogelijkheden. De staatssecretaris heeft met het schrijven van 13 oktober 2014 een uitspraak gedaan inzake het vervroegd in laten gaan van de tweede pijler pensioen. In deze brief wordt gesteld: "in de eerstvolgende verzamelbrief worden gemeenten opgeroepen om, vooruitlopend op de wetswijziging, bijstandsgerechtigden niet te verplichten om hun 2e pijler pensioen vervroegd in te laten gaan", deze mededeling ziet op de tweede pijler pensioen en niet op de derde pijler pensioen. En biedt derhalve geen handvat om vooruitlopend op eventuele wetgeving het pensioen uit de derde pijler vrij te laten. In de media zijn begin november 2014 berichten verschenen dat dit ook van toepassing zou zijn op zelfstandigen (derde pijler), vooralsnog is er geen berichtgeving van het ministerie ontvangen dat hierop vooruitgelopen moet of kan worden.



Haarlem

2014/449377

4

b. *Is het college voornemens om - totdat bovenstaande regelgeving in werking treedt - coulant om te gaan met voorkomende gevallen?*

Waarom wel/ niet?

Antwoord: Nee, de wetgeving inzake vermogen is dwingend geregeld. Daarom heeft wethouder Langenacker er bij staatssecretaris Klijnsma op aangedrongen om er alles aan doen om de pensioensituatie voor zzp'ers in de toekomst te verbeteren.

8) *Ten slotte: wordt bij de toekenning van bijstand ook de erfenis waarvan het vruchtgebruik nog rust bij de in leven zijnde ouder, meegewogen als vermogen?*

i. *Waarom wel/niet?*

Antwoord: Ja wanneer er (redelijkerwijs) beschikt kan worden.

ii. *In hoeverre wordt daarbij meegewogen of een persoon daadwerkelijk op dat moment aanspraak kan maken op de erfenis?*

Antwoord: bepalend is (redelijkerwijs) beschikken. Wanneer het een aanspraak betreft, waarover nog niet (redelijkerwijs) over dit vermogen beschikt kan worden, kunnen aan de bijstand verplichtingen verbonden worden inzake het ten gelde maken van deze aanspraak.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

J. Scholten

de burgemeester,

mr. B.B. Schneiders

Artikel 38 vragen D66 "Vermogenstoets in bijstand"

Op donderdag 9 oktober sprak de heer A. Daudeij in bij de commissie Samenleving. De heer Daudeij is Zelfstandige Zonder Personeel (ZZP'er). Hij gaf aan dat bij de vermogenstoets voor zijn aanvraag voor een bijstandsuitkering, de gemeente Haarlem zijn vermogen van zijn pensioenspaarpotten meerekent en stelt dat hij die eerst moet aanspreken. Een dergelijke eis wordt niet gesteld bij mensen die in loondienst pensioen hebben opgebouwd. De D66 fractie is van mening dat er geen verschil hoort te bestaan tussen het toetsen op aanwezig pensioenvermogen van ZZP'ers en mensen in loondienst. Dit leidt ons inziens tot ongewenste rechtsongelijkheid. Daarom hebben wij de volgende vragen:

- 1) Welke grondslag hanteert de gemeente voor het vaststellen van de aanwezigheid van vermogen?
 - a. Welke elementen of criteria spelen daarin wel en welke elementen of criteria spelen daarin geen rol?
- 2) Maakt de gemeente onderscheid tussen het pensioenvermogen van zelfstandigen en pensioenvermogen dat is opgebouwd door mensen in loondienst?
- 3) Op basis van welke regelgeving is het mogelijk dat ZZP'ers gevraagd worden hun opgebouwde pensioenvermogen aan te spreken?
- 4) Sinds wanneer doet Haarlem deze toets op pensioenvermogen en hoe vaak is het voorgekomen in Haarlem dat een zelfstandige werd gevraagd pensioenvermogen aan te spreken alvorens in aanmerking te komen voor een bijstandsuitkering?
- 5) Worden alleen zelfstandigen getoetst op de aanwezigheid van pensioenvermogen?
- 6) Is het college van mening dat hier rechtsongelijkheid ontstaat tussen zelfstandigen en mensen die hun pensioen opbouwden in loondienst?
 - a. Zo ja, welke maatregelen stelt het college voor om dit te verbeteren?
 - b. Zo nee, waarom niet?
- 7) Staatssecretaris Klijnsma heeft aangekondigd wettelijk te gaan regelen dat het toetsen op pensioenvermogen voor de bijstand onmogelijk wordt. Wethouder Langeracker heeft in de commissie desgevraagd door onze fractie aangegeven daarover mee te willen denken.
 - a. Welke mogelijkheden zijn er in de periode totdat dit wettelijk onmogelijk is, coulant om te gaan met voorkomende gevallen?
 - b. Is het college voornemens om - totdat bovenstaande regelgeving in werking treedt - coulant om te gaan met voorkomende gevallen?
 - i. Waarom wel/ niet?
- 8) Ten slotte: wordt bij de toekenning van bijstand ook de erfenis waarvan het vruchtgebruik nog rust bij de in leven zijnde ouder, meegewogen als vermogen?
 - i. Waarom wel/niet?
 - ii. In hoeverre wordt daarbij meegewogen of een persoon daadwerkelijk op dat moment aanspraak kan maken op de erfenis?